

Complexnummer: 520040

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Complex Schansstraat

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

520041, 520042

Woonplaats

Raamsdonk

Gemeente

Geertruidenberg

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Schansstraat 32, 4944 AH te Raamsdonk

Complexomschrijving

Inleiding

Het boerderijcomplex, bestaande uit een WOONHUIS, door een halsverbinding verbonden met een achterliggende SCHUUR (BOERDERIJ van het kop-hals-romptype) en een KNECHTSWONING, is gelegen aan de zuidelijke zijde van de Schansstraat. Het complex is van de weg af gelegen en heeft aan de voorzijde een gazon en siertuin met beukenhaag. Aan het huidige boerderijcomplex ging een oudere, mogelijk achttiende-eeuwse boerderij vooraf, waarvan in de boerderij nog muurwerk resteert. Het woonhuis en de knechtswoning dateren van het laatste kwart van de negentiende eeuw. Het woonhuis en de knechtswoning werden in 1974 verbouwd. De hals van de boerderij werd hierbij geheel opnieuw -zij het in de oorspronkelijke vorm- opgebouwd.

Omschrijving

Het complex is gesitueerd op een perceel tussen de Schansstraat en de Parallelweg. De bebouwing wordt door een vrij diepe voortuin van de straat gescheiden. Een smal pad leidt naar het erf. Hierop bevinden zich aan de noordzijde, links van het pad, de knechtswoning, rechts hiervan het woonhuis. Ten zuiden van het woonhuis bevindt zich de schuur, die door een éénlaagse halsverbinding onder zadeldak met het woonhuis is verbonden.

Waardering

Het boerderijcomplex is van algemeen belang. Het complex bezit cultuurhistorische waarde als bijzonder voorbeeld van een bouwtype: een rijk uitgevoerde boerderij van het kop-hals-romptype met bijbehorende knechtswoning. Daarnaast is het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

representatief voor de relatief welvarende boerenbedrijven in de negentiende eeuw in deze regio. Het complex bezit ensemblewaarde vanwege de markante situering van de boerderij en vanwege het belang van het complex voor het aanzien van de historische kern van het dorp Raamsdonk, dat wordt gekenmerkt door lintvormige bewoningsas met vele boerderijen. Tot slot is het complex van belang vanwege typologische zeldzaamheid.

Monumentnummer*: 520041

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82636/35

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Raamsdonk	Geertruidenberg	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Raamsdonk	B			1466

Omschrijving**

Inleiding

De BOERDERIJ van het kop-hals-romptype bestaat uit een WOONHUIS, dat via een éénlaagse halsverbinding verbonden is met een achterliggende SCHUUR. Dit pand, daterend uit het laatste kwart van de negentiende eeuw, verving een oudere, vermoedelijk achttiende-eeuwse boerderij, waarvan in de schuur en het woonhuis nog muurwerk resteert. De boerderij is vermoedelijk gebouwd door de Raamsdonkse aannemer Leijsen in een traditioneel-ambachtelijke stijl. In 1974 werd de boerderij verbouwd. Hierbij werd de hals opnieuw opgebouwd (in oorspronkelijke vorm), de zuidgevel van het woonhuis voorzien van tuindeuren.

De inwendige dispositie van het woonhuis werd ingrijpend gewijzigd.

Omschrijving

De boerderij heeft een globaal L-vormige plattegrond en bestaat uit een parallel aan de straat gelegen éénlaags woonhuis, een lagere éénlaagse halsverbinding en een haaks op de boerderij gesitueerde schuur. Woonhuis en halsverbinding onder zadeldak, gedekt met oud-Hollandse pannen. Boven de voorgevel een dakkapel met rondboograam, boven de achtergevel een modern daklicht in het dakschild. Het dak van het woonhuis is voorzien van geschulpte windveren met makelaar. De schuur heeft een samengesteld wolfdak, eveneens gedekt met oud-Hollandse pannen. De gevels van de boerderij zijn opgetrokken in baksteen, deels oudere IJsselsteen. De boerderij heeft een gepleisterde plint. De schuur heeft aan de westelijke en zuidelijke zijde (gedeeltelijk) gepotdekselde wanden.

De voorgevel (noordgevel) van het woonhuis toont een symmetrische opbouw en telt vijf traveeën. In het midden een licht risalerende gevelpartij, waarin de hoofdingang, bestaande uit een paneeldeur met bovenlicht. Geprofileerde deuromlijsting. Hardstenen stoep. Rechtgesloten vensters met een zesruits schuifraam, voorzien van houten luiken. De voorgevel wordt afgesloten door een houten kroonlijst. De oostelijke kopgevel heeft ter plaatse van de keuken een vermoedelijk ouder venster, waarin een schuifraam met kleine roedenverdeling en houten luiken. Op de bovenverdieping een zesruits schuifraam. De westelijke kopgevel is ter hoogte van de begane

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

grond en de bovenverdieping voorzien van een zesruits schuifraam. Op de begane grond met luiken. De achtergevel (zuidgevel) is bij een latere verbouwing voorzien van een beglaasde openslaande tuindeur en een rechtgesloten venster met kleine roedenverdeling.

De halsverbinding heeft is in beide gevels voorzien van een moderne houten deur en een vierkant vierruits raam.

De schuur heeft in de noordelijke gevel een dubbele houten staldeur onder segmentboog. Verder is deze gevel voorzien van een tweetal halfronde ramen, boven de staldeur en ter plaatse van de karnkeuken. De oostelijke gevel van de schuur heeft rechts een lage uitbouw voor de karnkeuken, het toilet en de varkensstallen. Geheel links een vooruitspringende, hoger opgetrokken uitbouw onder wolfdak, waarin de paardenstal. In deze gevel rechts, ter plaatse van de karnkeuken een half rond venster, ter hoogte van de varkensstal een klein getoogd venster met vierruits raam en een varkenspoortje met opgeklampte deur. De paardenstal is voorzien van een drietal kleine getoogde vensters met vierruits raam. De achtergevel (zuidgevel) van de stal heeft rechts een rechtgesloten deel deur, links hiervan, ter hoogte van de koeienstal een drietal deuren opgeklampte deuren en vier getoogde stalvensters met vierruits raam. Boven de deel deur in het gepotdekselde deel van de muur een vierruits raam met stalen kozijn.

In de westelijke schuurgevel is de gevel alleen ter plaatse van de koeienstal van baksteen, voor het overige geheel gepotdekseld. Inwendig is de dispositie van het woonhuis vrijwel geheel gewijzigd. Oorspronkelijk een centrale hal met aan weerszijden twee kamers. Wel resteren in het interieur van het woonhuis nog enkele oorspronkelijke elementen. Hiervan zijn onder meer van belang in de keuken een schouw en een kastenwand. De schuur is driebeukig met langdeel en toont nog het oorspronkelijke eikenhouten gebint. Tegen de oostgevel van de schuur bevinden zich een karnkeuken met bakoven, een hondenhok, een toilet, een varkensstal en een paardenstal. Tegen de zuidgevel de voormalige koeienstal met mestvang. Ook in de schuur resteert nog een aantal oorspronkelijke elementen, waarvan onder meer van belang zijn: in de karnkeuken een karnmachine, verbonden met een tredmolen in het aangrenzende hondenhok en een bakoven. In de paardenstal hoorruiven.

Waardering

De boerderij met schuur is van algemeen belang. Het object bezit cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een rijk uitgevoerde boerderij van het kop-hals-romptype. De boerderij bezit architectuurhistorische waarde vanwege de zorgvuldige detaillering. De boerderij bezit ensemblewaarde vanwege de markante situering en vanwege het belang voor het aanzien van de historische kern van het dorp Raamsdonk. De boerderij is van belang vanwege de gaafheid van in- en exterieur van de schuur. De boerderij is tot slot van belang vanwege typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 520042

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82636/8

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Raamsdonk	Geertruidenberg	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Raamsdonk	B			1466

Omschrijving**

Inleiding

De KNECHTSWONING, behorend bij de boerderij Schansstraat 32, is gesitueerd ten oosten van het pad dat naar het erf leidt en is evenals de boerderij van de weg af gelegen. De knechtswoning werd in het laatste kwart van de negentiende eeuw gebouwd, vermoedelijk door de Raamsdonkse aannemer Leijsen. Het gebouw toont een traditioneel-ambachtelijke vormtaal. In de jaren zeventig onderging de knechtswoning een verbouwing, waarbij de achtergevel werd voorzien van twee nieuwe vensters en de bedstee in de achterkamer werd verwijderd. In het portaal werd een toiletruimte aangebracht.

Omschrijving

Eenlaags knechtswoning onder zadeldak, gedekt met oud-Hollandse pannen. Boven het westelijk dakschild een schoorsteen. Gevels opgetrokken in baksteen, in de voorgevel een gepleisterde plint. Gietijzeren muurankers. Boogvormige natuurstenen gevelbekroning. De ingangspartij van de knechtswoning is gelegen in de noordelijke kopgevel en bestaat uit een paneel deur met bovenlicht. In de noordelijke en westelijke gevel is het pand voorzien van rechtgesloten vensters met zesruits schuifraam en houten luiken. Ter hoogte van de zolder in de voorgevel een kleiner zesruits schuifraam.

In de achtergevel (zuidgevel) twee nieuwe vensterpartijen. Inwendig toont de knechtswoning in hoofdlijnen nog de oorspronkelijke dispositie. Een klein portaal geeft toegang tot de woonruimte, die bestaat uit een tweetal vertrekken met hiertussen een open doorgang. In de voorkamer bevindt zich nog een bedstee.

Waardering

De knechtswoning is van algemeen belang. Het object bezit cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling: het is een goede illustratie van de woonomstandigheden van knechten en hun gezin op negentiende-eeuwse boerderijen. Voorts illustreert het als uiterst eenvoudige knechtswoning bij een boerderij een typologische ontwikkeling. De

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

knechtswoning bezit ensemblewaarde als essentieel onderdeel van het boerderijcomplex. Tot slot is de knechtswoning van belang als zeldzaam voorbeeld van dit bouwtype.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis